Bohatí Chudáci

ROMÁN : : : : MAĎARSKY NAPSAL M. JÓKAI

Lydie zbledla. Až posud pevně věřila, že tento muž ničeho neví o jejím tajemství, ba že ani netuší, čím byla dříve, než stala se švadlenou.

''Ó hraběnce?'' zeptala se polohlasitě.

''Ano, o hraběnce, jež vlastní dceři odloudila ženicha, jež stala se potom neskonale nešťastnou a již dcera při útěku svém z domova pohrozila, že vrhne se v náruč nejpustšího hříchu, stane se příslušnicí vykřičených míst, a že ve bláto hanby zašlape rodinné jméno a rodinný znak hraběcí.''

Nyní opět zruměnila se až po čelo tvář dívčina.

''Prosím, vypravujte tedy,'' — pronesla rozhodně jsouc již na vše připravena.

''Bůh tuto paní hraběnku krutě potrestal. Muž, jehož dceři odloudila, zastřelil se. Po jeho smrti podnikala nešťastná zbloudilá žena vše možné, aby aspoň své dítě opět získala. Půl milionu zlatých slibuje dáti tomu, kdo jí pomůže dceru vypátrati.''

''Toť vhodná příležitost pro vás, abyste — —''

''Nedopovězte tato slova, slečno!'' přerušil ji strážník. ''Vyslechněte jen klidně, co vám ještě dále chci říci. Tato hraběnka, přestrojena v mužské šaty, prošla ve společnosti nejlepšího pešťského detektiva všechna vykřičená místa, všechny pokoutní hospůdky a kavárny, probděla celou řadu nocí této dobrodružné výpravě, avšak dítě své nenašla. Zželelo se mi této ženy, o níž lze říci, že srdce její není úplně bezcitné, a došel jsem k ní...''

''Byl jste u ní?'' zvolala nyní slečna zapomenouc se úplně.

''Ano, byl jsem u ní,'' pokračoval klidně Johánek, ''avšak nešel jsem k ní pro půlmilionovou odměnu, nýbrž jen proto, abych jí pověděl, že dcera její příliš jest vznešená, než aby splniti mohla hrozbu ve slabé chvíli pronesenou, že nevrhla se v bláto hříchu a nepravosti, nýbrž že zvolila si dobrovolnou chudobu a že právě v nejkrutější době svého života, v době úplné opuštěnosti, osvědčila se býti pravým, čistým andělem.''

Po těchto slovech, s opravdovou vroucností pronesených, zahleděl se strážník ve tvář dívčinu.

''Probůh, vy mne tedy opravdu znáte — vy víte, kdo jsem!'' vzdechla slečna, v jejíž celé bytosti zračily se rozpaky a úžas. — Tušila sice hned na počátku této rozmluvy, že strážníkovi snad více jest známo než posud se jen mohla domnívati, avšak slov tak určitých o svém pečlivě skrývaném tajemství přece neočekávala.

''Otázku, zdaž všechno vím o tajemství hraběcí dcery, ponechme prozatím stranou, slečno,'' pravil dále strážník hlasem ustavičně klidným a dodával: ''Jen tolik dovolte mi se zeptati, co asi učiní nyní komtessa Amalie, kdy jest jí známo, že její matka uvedena jest na její stopu, že snad již v nejbližší chvíli dá ji buď k sobě povolati nebo snad sama k ní přijde?''

Dívka mlčela, sklonila hlavu hluboko k prsoum a upřeně hleděla k zemi.

Johánek očekávaje marně odpověď dodával ještě, jako by sám chtěl odpovídati na místě dívky:

''Komtessa Amalie vrátí se tam, odkud přišla v nízkou tuto společnost, v níž bylo mi dopřáno ji poznati, stane se utěšujícím a povzbuzujícím andělem své matky klesající pod tíhou veliké viny, bude žíti, jak sluší se na její stav a rod a znajíc bídu světa z vlastního názoru, bude užívati velikého svého jmění ke skutkům lidumilným a dobročinným.''

V odpověď na tato slova učinila dívka hlavou záporný posuněk, avšak nepromluvila.

''Potom splní snad komtessa prosbu nepatrného človíčka, jakým jsem já,'' pokračoval strážník, ''a užije onoho půl milionu zlatých, o němž prve jsem se zmínil, na zachránění aspoň několika oněch nešťastných bytostí, v jichž středu její matka ji hledala, a na zlepšení osudu několika chudých, klopotně se živících švadlen, z nichž jedna půjčila jí své jméno . . .''

Teprve nyní pozvedla dívka hlavu a podívala se na strážníka, proti ní sedícího. Do té chvíle zasmušilá její tvář náhle se vyjasnila a v zářivém oku jejím zablesklo cosi jako radost a štěstí nad něčím neznámým.

Avšak mlčela ještě stále.

''Zbývá mi již jen málo pověděti,'' pravil Johánek dále. — ''Zmínila jste se prve o vhodné pro mne příležitosti vzhledem k veliké odměně, kterou paní hraběnka ustanovila pro toho, kdo vypátrá její dceru. Vězte, slečno — dovolte, abych ještě stále směl vás tak nazývati — že co jsem učinil, nepodnikl jsem k vůli této odměně a u své cti a u tohoto kříže, jímž císař ozdobil má prsa, zaručuji se vám, že nepřijmu z oné odměny ani krejcaru. Toto vám říci považuji za svoji povinnost, abyste snad křivě nesoudila o mém jednání.''

Teprve nyní dívka promluvila. Dotkla se svojí bílou rukou pravice strážníkovy a řekla:

''Díky Bohu za to, že vás tak poznávám, jak jsem si vás vždy představovala!''

''Ostatně,'' připomenul strážník, ''nemám na tuto odměnu ani právních nároků.''

''Jak to, pane?''

''Dovolte, slečno, abych směl mluviti bez obalu. Věděl jsem hned oné noci, kdy přijela jste za sněhové vánice opozděným vlakem do hlavního města, že nejste tou, za kterou se vydáváte. Znal jsem pravou Lydii Gratulinovou aspoň tak, že mohl jsem na první pohled poznati veliký rozdíl mezi ní a vámi. Avšak seznav z policejních a z časopiseckých zpráv pravou příčinu, jež vás vypudila z domova, umínil jsem si, že budu podporovati pobyt váš v oné nízké společnosti, v níž útulek jste hledala. Ani tušiti jste nemohla, co vše jako policejní strážník jsem podnikal, jen aby vaši stopu nikdo vypátrati nemohl. Bez tohoto mého působení nebyla byste ani měsíc obstála v ''zeleném ráji'' jako švadlena, neboť policejní ředitelství pátrajíc po zmizelé komtesse, užilo všech možných prostředků a rozestřelo tak hustě sítě, že by vás před nimi ani byt chudičkých manželů Kaporových nebyl ochránil. Pamatujete se asi, že jednoho jitra přinesl jsem šátek, jenž byl na dunajském mostě nalezen a o němž s jistotou jsem věděl, že patříval Lydii Gratulinové. Již tento šátek mohl vám býti osudným, kdybych byl svým představeným pravý stav věci vylíčil. Avšak neučinil jsem toho, prohřešil jsem se proti své povinnosti, jen abych odvrátil od vás všeliké nebezpečí.''

''To vše jsem ovšem ani netušila,'' pravila dívka a odměnila strážníka vděčným pohledem.

''Však učinil jsem ještě více,'' vypravoval Johánek. ''Věděl jsem, že dříve či později najde se pravá Lydie Gratulinová buď živa či mrtva. A poněvadž ze všeho dalo se souditi, že ubohá tato švadlenka byvši nevěrným milencem oklamána vrhla se s mostu do Dunaje, pátral jsem po kolik dní ve všech pobřežních obcích, zdaž její mrtvola z řeky nebyla vylovena. Skutečně našli její mrtvolu a tu opět musil jsem působiti k tomu, aby tato mrtvá nebyla za Lydii považována. Sám na svůj náklad dal jsem ji v malé obci, hodinu od Pešti vzdálené, pochovati. Tím docílil jsem toho, že obec nemajíc s mrtvolou žádných výloh, nepátrala příliš po jejím původu. Místní farář, který mrtvolu vykropoval, a hrobník, jenž ji pohřbil, považovali mne za bratra utopené dívky a tak odbylo se vše hladce bez nejmenší potíže a beze všeho nebezpečí pro vás. Za to, že Lydie Gratulinová odkázala vám své jméno, dal jsem její hrob květinami vyzdobiti a častěji jsem k tomuto hrobu docházel. Tak umožnil jsem vám, že mohla jste se po celý čas bez obavy za Gratulinovou vydávati a mohla byste tak činiti třeba až do své smrti, kdybyste se nechtěla ke své matce vrátiti. Z toho vidíte, že nemám ani práva na velikou onu odměnu, neboť jsem sám zavinil, že paní hraběnka byla nucena k jejímu přislíbení, když viděla, že všechno pátrání po zmizelé dceři marným zůstává.''

Dívka naslouchala tomuto vypravování s utajeným dechem, při čemž úžas a podivení zračily se v její tváři.

''Čím jsem si zasloužila tolik nezištné a obětavé péče od vás, pane?'' šeptala hlasem, jenž svědčil o velikém vnitřním pohnutí. ''Skutečně pochopuji nyní, že bez vašeho přispění, o němž jsem ani nevěděla, nebyla bych obstála v onom životě, který dobrovolně jsem si zvolila.''

Na místě aby odpověděl na otázku dívčinu, zeptal se Johánek:

''A co hodlá slečna nyní učiniti? Přestane býti Lydií Gratulinovou a stane se opět komtessou Amalií?''

''Dnes nežádejte na mně určité odpovědi,'' pravila, ''dnes nemohu se nijak rozhodnouti, neboť to všechno, co od vás jsem slyšela, přemáhá mne tak, že až závrať mne pojímá. Potřebuji nejprve klidu, abych vše mohla uvážiti.''

''Soudím, že paní hraběnka ještě dnes bude se v tomto domě po své dceři sháněti a že tedy přece ještě dnešního dne bude se vám nějak rozhodnouti.''

''Jen kdybych nebyla aspoň dnes již ničím znepokojována,'' pravila dívka. ''Buďte ještě dnes mým ochráncem a provedte mne někam, abych toto odpoledne nemusila doma stráviti. Jsem hrozně znepokojena vašimi zprávami. Nechci býti doma pro případ, kdyby snad mne někdo tady hledal. Cestou se o něčem rozhodnu.''

''A kam si přeje komtessa, abych ji provodil?'' zeptal se Johánek se zvláštním přízvukem.

''Nejsem ještě komtessou a snad jí už nikdy nebudu,'' odpověděla kladouc rovněž zvláštní přízvuk na poslední slova. ''Ráda bych navštívila hrob té, jejíž jméno jsem si vypůjčila. U jejího hrobu chci se rozhodnouti o další své budoucnosti. Můžete mne tam provoditi?''

Johánek se uklonil na důkaz souhlasu a pravil:

''Jsem úplně k vašim službám, avšak obávám se, že bude vám nepříjemno kráčeti ulicemi ve společnosti policejního strážníka.''

''Vždyť také strážníci mají své milenky, s nimiž chodí na procházku; povedeme se tak, jako bychom sobě patřili a nikomu nebude to nápadným. Očekávejte mne laskavě u nároží druhé ulice; v několika okamžicích budu na cestu upravena. Z domu bych nerada vyšla ve průvodu mužského.''

Johánek porozuměl a odešel se slibem, že čekati bude na určeném místě. Byl všecek pomaten, když opět ocitl se na ulici.

Poprvé ve svém životě byl vyzván, aby čekal na dívku, jež sama chtěla jíti s ním na procházku. Ovšem bylo toto dostavenîčko provázeno okolnostmi prazvláštními, avšak jemu to přece postačovalo k nevýslovnému štěstí. Se srdcem tlukoucím očekával na určeném místě.

Přišla brzy, jakž byla slíbila. Oblečena byla nejvýš jednoduše, avšak čistě a vkusně, jak slušelo se na švadlenu.

Bez ostychu zavěsila se na jeho rámě. Dlouho kráčeli tak spolu mlčky. Teprve když vyšli z města do volné přírody, počali spolu rozmlouvati. Avšak mluvili jen o věcech všedních.

Johánek záhy spozoroval, že jeho společnice úmyslně vyhýbá se každé zmínce o svých poměrech a proto podřídil se této její vůli.

Pole plná úrody, zelené háje, život v malých obcích, kolem nichž se ubírali, poskytovaly jim dosti látky k rozmluvě, jež chvílemi nabývala i rázu dosti rozmarného. Také ve vesnické hospůdce se zastavili, aby si odpočinuli a posilnili se douškem vína na další cestu.

''Mohli jsme si vzíti povoz k tento výlet; bojím se, že příliš se utrmácíte,'' pravil k ní Johánek, když vycházeli z vesnické hospůdky.

''O nikoli; povozům nesmíme zvykati, neboť jsme chudí lidé,'' odpověděla mu. ''Jsem švadlena, jež odmítla hraběcí korunu, a vy jste strážník, jenž odmítl půl milionu.''

Johánek mlčky vyslechl tuto poznámku.

''Hodíme se k sobě velmi dobře, viďte?'' usmála se čtverácky a úžeji se k němu přivinula.

Konečně došli k malé vesničce, rozkládající se na povýšeném pobřeží řeky Dunaje. Stranou stál kostelíček uprostřed malého hřbitůvku, ohrazeného nízkou, místy pobořenou zdí.

Když přistoupili ke vratům hřbitova, přišel jim otevřít čilý stařeček, jenž patrně Johánka již znal, neboť z daleka vlídně jej pozdravoval a naň se usmíval.

''Pan strážník na sestřičku nezapomíná,'' pravil stařec hrobník otevíraje dvéře. ''Však se jí tu dobře spí a hrobeček má jako nějakou zahrádku.''

''Což jste mrtvou prohlásil opravdu za svoji sestru?'' zeptala se dívka Johánka, když od hrobníka poodešli.

''Za to, že pomáhal jsem k tomu, abyste užívati mohla jména jejího, dal jsem jí jméno své.''

''Děkuji vám za to jménem té mrtvé i jménem svým.''

Nyní přistoupili ke hrobu, jenž sice ozdoben byl jen prostým křížem bez nápisu, jehož úprava však svědčila o veliké pečlivosti. Rov byl bohatě drnem obložen a vrchní jeho část podobala se opravdu malinké zahrádce vzácných květin, jichž semena Johánek sám byl sem z města přinesl.

''Tuto odpočívá pravá Lydie Gratulinová,'' pravil strážník ukazuje na hrob.

Dívka oddělila se nyní od něho a přistoupila těsně k rovu, u něhož zůstala státi sepnouc ruce jako by k modlitbě. Chvíli stála tak nepohnutě.

Bolestné city ovládly duši její tak, že propukla pojednou v pláč, při čemž vrhla se u hrobu na kolena.

Opuštěná, světem štvaná bytost spala v tomto hrobě věčný sen; dívka, jež nyní u jejího hrobu plakala, nikdy jí nepoznala, nikdy nepohleděla v její tvář a přece bylo jí nyní tak, jako by se náhle byla ocitla u hrobu své vlastní sestry.

Po celou tu dobu, co nectným činem své matky z domova byla vyštvána, nezaplakala a nezabědovala kromě jediné té chvíle, kdy dověděla se z časopisu o samovraždě hraběte Oskara. A tenkráte ještě plakala skrytě, při noční práci, když nikdo jí neviděl.

Teprve nyní, u hrobu nešťastné dívky, ulevila všemu svému zármutku a své lítosti, již po celou dlouhou dobu potlačovala jako statečná, osudu svému oddaná trpitelka. Ruce majíc sepjaté opřela se čelem o zelený rov, jako by se tulila k věrné, těžkým osudem spřízněné přítelkyně.

Po chvíli pozvedla hlavu a pokřižila se v modlitbu. Potom osušila šátkem uslzené tváře a povstala, při čemž zraky její utkvěly na strážníku, jenž stál opodál, ruce maje rovněž sepjaty.

Přistoupila k němu a uchopila ho za ruce zeptala se:

''Soudíte, že dopustila jsem se něčeho zlého, když z domova jsem uprchla?''

''Nikoli, slečno; právě proto, že dobře jste jednala, považoval jsem za svoji povinnost podporovati vás i bez vašeho vědomí ve vašem počínání.''

''Děkuji vám za tato slova, jež z vašich úst jsou mi velikým zadostučiněním. Avšak i o tom jsem přesvědčena, že dobře budu jednati, když na vždy zůstanu tím, čím nyní jsem — chudou švadlenou Lydií Gratulinovou.''

''Tedy opravdu nechcete se vrátiti ke své matce?''

''Nikoli, nevrátím se!''

''Dovolte, abych vám připomenul, že nyní bude vám zápasiti s překážkami mnohem většími, neboť paní hraběnce jest známo, kde se zdržujete, jakož i známo jest jí jméno, pod jakým jste se až dosud skrývala.''

(Pokračování.)

DÝMKA — pamlsek, zdravotní ''Crown'' dýmka — s předplatným na Pokrok neb Vesmír za doplatek 35c. tf

MACH & MACH.
ZUBNÍ LÉKAŘI.
3. poschodí, Paxton Blk., Roh 16. a Farnam ulice
Tel. Douglas 1086. Ind. Phone A-1086.
OMAHA, NEB. 44tf
Nejlépe zařízená zubolékařská úřadovna ve státě Nebrasce [illegible]. Nejmodernější pomůcky. Práce první třídy. Ceny mírné.

MOSHER CIGAR CO.
PRODEJ NEJLEPŠÍCH DOUTNÍKŮ VE VELKÉM
Roh 13. a Farnam ul., Merchants Nat. Bank Bld'g., OMAHA, NEB. — Tel. Doug. 4364

NEJSTARŠÍ A NEJLEPŠÍ MÍSTO PRO SCHŮZKY JEST
ED. MAURERA RESTAURANT A HOSTINEC.
v čísle 306 Farnam ulice.
Pravá importovaná piva na čepu. PLZEŇSKÉ z Měšťanského pivovaru v Plzni v Čechách. Hofbraunich Bavaria pivo. Pivo Anheuser-Bush a světoznámé Faust získalo rozsáhlou reputaci.
Kavárna pro dámy na čžá se na druhé podlaze.

Nejlepším místem k nakupování stavebního dříví, jest
česká dřevařská ohrada.
Chicago Lumber Co.,
na 14. a Marcy ul., Omaha, Neb. 49tf
Čeští prodavači Vás vždy ochotně a vzorně obslouží.

Pozor na zrak!

Skla na oči připravujeme dle nejnovější methody. Máte-li slabý zrak, neodkládejte, bude to jen ku Vašemu prospěchu.
Bolení hlavy, závrať od strání často dobře přizpůsobené brejle.
Tisíce lidí jsme uspokojili. Ceny mírné. 28tf
A. Cecha & Oldřich Cecha,
registrovaní
čeští optikové
1248 So. 13. Street, Omaha

Frank Svoboda
Umělecký závod
POMNÍKOVÝ
Největší
sklad pomníků
ve Spojených Státech
1215-25 So. 13th Str.
OMAHA, NEBR.
Phones:
Office: Douglas 1872.
Residence: Douglas 5216

Pivo, které přidá věku. Staré německé ''Dupláк'' pivo je vařeno dle staré německé formule odborným sládkem, jenž pivu rozumí důkladně.
WM. JETTER, 2802 N Street, Telephone South 868, SOUTH OMAHA, NEB.
HUGO F. BILZ, 1324 Douglas Street, Telephone Douglas 1542, OMAHA, NEB.
JETTER BREWING COMPANY
SOUTH OMAHA, NEB.

Přestěhoval se

Dr. J. W. NOVÁK
český
zubní lékař
Přestěhoval se do
Karbach Blk.
15. a Douglas ulice
čís. pokoje 306
Rohová místnost na druhé podlaze
nad Ryan Jewelry Co.
Tel. v úřadovně: Douglas 5077.
Tel. residence, 915 William ul., Douglas 6919.